

2017-12-06

SU FV-1.1.3-3809-17

Katariina Kiviniemi Birgersson
Kanslichef

Yttrande över ”Remiss av ansökan om bekämpning av översvämningsmygg under 2018 genom spridning av bekämpningsmedlet VectoBac G i Nedre Dalälvsområdet”

Yttrandet har på rektors uppdrag utarbetats av Områdesnämnden för naturvetenskap. Ärendet har beretts av professor Magnus Breitholtz, Institutionen för miljövetenskap och analytisk kemi.

Naturvårdsverket handlägger en ansökan från Nedre Dalälven Utvecklings AB (NEDAB) om dispens för spridning av bekämpningsmedel från helikopter för bekämpning av larver av översvämningsmygg samt om tillstånd att sprida bekämpningsmedlet inom Natura 2000-områden (ärendenummer: NV-07545-17). Dessa områden ligger till stor del inom Natura 2000-områden. Handläggningen omfattar därför även en ansökan om tillstånd för att vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område.

Stockholms universitet har inte ändrat sin ståndpunkt från tidigare år och vill tydligt framhålla att användningen av bekämpningsmedel bör vara mycket restriktiv, inte minst i Natura 2000-områden. Det är därför positivt att det under senare år har förts fram flera alternativa stickmyggbekämpningsmetoder. I nuläget verkar det dock saknas storskaliga och systematiska underlag för att visa att dessa, antingen enskilt eller i kombination, är fullgoda ersättningsmetoder till VectoBac G. Det verkar dock inte ha framkommit någon ny kunskap på området sedan förra året. Vad gäller de ekologiska riskerna med VectoBac G har Naturvårdsverket tidigare fått i uppdrag av regeringen att i samråd med Länsstyrelsen i Gävleborgs län och efter samråd med Socialstyrelsen (numera Folkhälsomyndigheten), Statens jordbruksverk, Statens veterinärmedicinska anstalt, Skogsstyrelsen, Havs- och vattenmyndigheten och Kemikalieinspektionen, utvärdera effekterna av bekämpning av översvämningsmyggor med det biologiska bekämpningsmedlet VectoBac G. Själva kunskapsöversikten utfördes av Mistras råd för evidensbaserad miljövard (EviEM). Mot bakgrund av hur toxiciteten hos Bti fungerar anses en väl avvägd användning av Bti inte ha några direkta effekter på fåglar, fiskar och däggdjur, inklusive boskap och husdjur. En kompletterande studie som SLU genomfört tyder samtidigt på att upprepade behandlingar med majsbinden Bti förändrar näringsvävens bas i dessa ekosystem. Trots detta får det ändå anses att kunskapsläget vad gäller ekologiska konsekvenser alltså inte är tillräckligt utrett för att på ett vetenskapligt sätt kunna fastställa vilka konsekvenser som bekämpningen har på sikt.

Områdesnämnden för naturvetenskap

Kunskapsluckorna om såväl riskerna med VectoBac G som effektiviteten av alternativa metoder gör det egentligen svårt, för att inte säga omöjligt, att ta ställning i frågan. Med tanke på lidandet för de boende i det aktuella området finns det dock enligt Stockholms universitet, precis som tidigare år, likväl skäl att lämna tillstånd för bekämpning av stickmygglarver enligt ansökan. Ett sådant tillstånd bör dock villkoras på så sätt att VectoBac G endast sätts in om graden av problem överstiger tidigare fastställda kriterier (t.ex. antalet kläckta larver). Med tanke på att kunskapsläget i flera avseenden inte förändras nämnvärt över tid, och att ansökningar rörande bekämpning av stickmygglarver följer samma mönster och argumentation från ett år till ett annat, är det tydligt att det saknas en helhetssyn vad gäller bekämpning av stickmygglarver i Sverige rent generellt. Stockholms universitet vill, precis som tidigare, således framhålla att berörda myndigheter och andra aktörer i samhället avsätter medel och resurser för att föra kunskapsläget framåt, samt i förlängningen hittar en hållbar strategi som inte kräver undantag från lagstiftningen på området.

Anders Karlhede
Vicerektor för det naturvetenskapliga området

Katariina Kiviniemi Birgersson
Kanslichef